

og jeg er overbevist om, at vor hele Ulykke ubelukkende kommer fra, at denne Overgangs-tilstand, under hvilken ved et uhyre Spring de, der indtil 1848 ikke havde haft noensomhelst Andeel i Statsanliggernes Styrelse, fik Overmagten, er falden sammen med en Tid, da vor hele Statstilværelse gjorde det allerførste Prøv paa den lovgivende Maats Visdom og Raad. Derfor er der Forskiel mellem 5te Juni-Grundloven og den nuværende Grundlov, fordi man dengang gjorde dette store, voldsomme Spring, og det har altid været Danmarks Ulykke, at vor Udvikling saa ofte er gaaet i Spring, at Forfatningsforandringen i 1660, da en bethdelig Indskrænkning af Adelsens Myndighed efter de indvundne Erfaringer vistnok i høi Grad var nødvendig, ikke førte til Magtens Fordeling mellem Kongen, de privilegerede Stænder og det menige Folk, som da efterhaanden kunde have udvillet sig i liberalere Aand, men at hele Magten nedlagdes i Kongens Haand, og at vi i 1848 gif lige ind i den meest demokratistiske Forfatning, der i Europa er kjendt. Jeg troer ikke, at der, ved at betragte, hvad der skete i 1848, hørte stor Forudsæthed til at sige, at der efter en saa stærk Opblussen vilde indtræde en Reaction, og Factum er, at alle Forfatninger fra 1848 ere fuldstændige, tildeels sporløst forsvundne, ene med Undtagelse af den danske Grundlov. Ogsaa den har ganske vist været udsat for stærke Anfægtelser, som paa Grund af Statsforholdene hos os antog en særegen Charakter, men naar den alligevel er bleven bevaret, saa maa det erindres, at netop den samme Årsag af Mænd, der fremkaldte Bevægelsen i 1848 og Grundloven af 5te Juni, — og de Herrer maae jo være beredte paa at mindes, at der er overmaade Faa af dem, der have noensomhelst Deel i dette Arbejde, — ved enhver Leilighed har kæmpet for at afværge Angrebene, og, saavidt som det under forandrede Tidsumstændigheder var muligt, at føre den samme Grundlov tilbage; og det vil ikke kunne nægtes, om ogsaa Diebliffets Ridenstab har forsøgt at nægte det, at Forfatningen af 18de November i Sammenligning paa den ene Side med Grundloven af 5te Juni og paa den anden Side med Forfatningen af 2den October, er

en Tilbageførelse af 5te Juni-Grundloven i saa høi Grad, at de Fleste af dem, der stemte for Forfatningen af 18de November, uden Tvivl meente, at derved var Forliget tilveiebragt.

Hvad der er fremkommet af de Forhandlinger, der nu have fundet Sted, er altsaa, at alle de egentlige statsborgerlige Rettigheder, der dog til Skyende og Sidst er det, der giver Friheden den første og største Tilskuffelse, staae aldeles urørte, at dernæst det constitutionelle System, det vil sige Folkets Selvstyrelse eller lovbestemte og flydige Deelagtighed i Lovgivningsvæsenet og Raadighed over Statens Midler, ligeledes staaer aldeles uantastet, at dernæst det blotte Righedsbegreb, der ingenlunde, om det ogsaa er det Æneste, Mange have Die for, indeholder den hele Opgave for et frit Folkeliv, i alt Væsentligt er fastholdt, idet hele den ene og større Deel af Repræsentationen vælges ved den almindelige Stemmeret, og denne ogsaa har en afgjørende Indflydelse paa Sammensætningen af det Lands-thing, med hvilket det dog fra den første Dag af har været Meningen, at det skulde være noget Andet end en blot Gjentagelse af det andet Thing, og hvis fra dette forskjellige Charakter jeg ikke har den allerfjerneste Tvivl om fra først af er blevet betragtet og vil blive betragtet som Betingelsen for at opretholde den almindelige Stemmeret i en Udstrækning, hvori den ikke finder Sted i noget Land, som har en virkelig Forfatning. Jeg troer altsaa, at man, selv om det kan beskrives med Hensyn til Forfatningen af 18de November, med fuld Føie kan sige, at det Grundlovsforslag, om hvis Antagelse eller Ikkeantagelse der nu er Tale, i alt Væsentligt er en Opretholdelse af og en Tilbagevenden til Grundloven af 5te Juni, kun med den ene Indskrænkning, at der er hjemlet dem, som ikke føle sig identiske med Bondestanden, og som forfølge andre Formaal i Staten end dem, der ligefrem falde sammen med denne Stands Interesser, en selvsændig Stemme, som de ikke kunne undvære, saalænge ikke, hvad der vist hører til de uopnaelige Idealer, hele Folket er gennemtrængt af en over alle Standsinteresser opphøiet reent statsborgerlig Følelse. Dette er det Æne. Det Andet, som jeg vil haabe, at det ikke skal